

KDO NE MARA LJUBLJANSKEGA OBMOČJA?

Konec oskrbe z vodo, melioracij, čiščenja voda?

Skupščina Zveze vodnih skupnosti Slovenije je na nedavnem zasedanju obravnavala tudi realizacijo srednjeročnega plana zveze v letih 1986 in 1987. Po kritični in preudarni razpravi je sprejela štiri sklepe, v katerih je zadolžila strokovno službo zveze in samoupravne organe, da pripravijo »merila in kriterije za ugotavljanje prioritete reda vodnogospodarskih del in vodnogospodarskih ter komunalnih investicij«, pripravijo naj tudi osnutek rebalansa, ki lahko predlaga spremembo ključev delitve sredstev, vendar »rebalans ne sme vključevati novih objektov«.

Smernice za merila in kriterije, ki jih je pripravila strokovna služba, tako so ugotavljali člani predsedstva Območne vodne skupnosti Ljubljana – Sava na seji 8. 4., pa prinašajo popolnoma nove pristope pri reševanju vodnogospodarskih in spremljajočih mejnih dejavnosti, ki bi v primeru realizacije pomenile najmanj to, da bi moralo ljubljansko območje združevati za slovenske (Primorska, Goriška, Prekmurje, Bela krajina) potrebe nad 60 odstotkov svojih sredstev ali skoraj trikrat več kot sedaj. Vsi, ki bi prejemala vodnogospodarska sredstva, ki jih ustvarja gospodarstvo ljubljanskega območja, pa bi lahko izvajali regulacijska, melioracijska, vodo oskrbna in vodo čistilna dela pod ugodnejšimi pogoji kot ljubljansko območje. Npr.: prejemniki sredstev bi dobili iz združenih sredstev 60 odstotkov denarja za gradnjo vodovoda, ljubljansko območje pa iz lastnih sredstev le 30 oziroma 40 odstotkov. Po predlaganih kriterijih bi ljubljansko območje tudi izpadlo iz programa »Zelenega plana«, saj je predlagani kriterij za odvodnjavanje za melioracijo: 60 ha obdelovalne zemlje na en kilometer reguliranega vodotoka. Tako, kot da je cela Slovenija po obliki taka kot sta Prekmurje in Vipavska dolina, ne pa, da je 2/3 Slovenije hribovite. Še slabše je pri vodooskrbi, kjer OVS Ljubljana – Sava ne bi mogla po predlaganih kriterijih sofinancirati (od 8. 4. – 40 odstotkov) številnih življenjsko prepotrebni vodovodov po vaseh in zaselkih na njenem obsežnem ozemlju med Kolpo in Kamniškimi

planinami ter Cerkniskim jezerom in Hrastnikom.

Ker je v smernicah za merila, ki so jih razpravljali označili za politična ne pa strokovna, saj so marsikje celo v nasprotju z veljavnim zakonom o vodah, še obilo podobnih nesprejemljivih razmerij, so jih člani predsedstva odločno zavrnili. S temeljno pripombo, da naj strokovna služba zveze v sodelovanju z republiškim komitejem za urbanizem in varstvo okolja realizira sklepe skupščine ter poskrbi, da se bodo sredstva, ki so na razpolago, hitreje, gospodarjenje in ustrežneje trošila.

Ker pa skušajo nekateri Območno vodno skupnost Ljubljana – Sava prikazati, kljub njenemu obsegu, gospodarski moči in velikim potrebam, kot nasprotovalko akcij zveze in komiteja, je predsedstvo zagotovilo, da bo sodelovalo v vseh republiških projektih, ki bodo pravočasno in tudi primerno pripravljene – vključeni v plan. Seveda pa pri tem ne bo pozabilo na potrebe ljubljanskega območja. Opozorilo pa je tudi, da se ne bi smelo pri republiških akcijah dogajati tako kot z Vipavsko dolino in akumulacijo Vogršče, ki dejansko zaradi nestrokovnega pristopa še vedno ne služita programu »Zelenega plana«, kot je bilo napovedovano pri sprejemanju aneksa za njuno ureditev in izgradnjo.

STANE JESENOVEC

Nov vodohram na Kureščku

Preskrba z vodo na območju KS Golo-Zapotok je problematična, zlasti ob izpadih električnega toka pa tudi zaradi vse večje porabe vode. Problem nemotene vodooskrbe bo vsekakor rešen z izgradnjo dodatnega vodohrama na Kureščku v velikosti 600 kubičnih metrov. Občinski izvršni svet je že zadolžil DO Vodohram-Kanalizacija, da takoj pridobi projekt in gradbeno dovoljenje, sredstva za gradnjo pa bo zagotovila ljubljanska komunalna skupnost.

O raziskavi pitne vode

Ko smo v Ljubljani sprejemali svoj dolgoletni plan Ljubljana 2000, smo se tudi obvezali, da se v program raziskav, analiz in študij vključuje tudi »Dolgoročna planska oskrba z vodo« na tistih območjih ljubljanskih občin, ki niso priključeni na centralni mestni vodovodni sistem. O tem kako študija poteka, je tekla razprava na občinskem izvršnem svetu že maja lani in sprejeta je bila usmeritev, da je treba v kritičnih predelih z raziskavami vodnih virov nadaljevati ter pridobiti potrebne vodne vire, ki bodo zadoščali za posamezna območja. Dobro vemo, da kritičnih predelov v naši občini ne manjka, marsikje pa občani pijejo oporečno vodo, kar pomeni, da jo morajo pred uporabo prekuhavati.

Nalogo za raziskavo vodnih virov je prevzel Geološki zavod Ljubljana. Raziskani vodni viri pa že pomenijo možne rešitve za posamezna območja, katera pa je potrebno iz vidika izkoriščanja še obdelati, zlasti s področja prenosa. In kaj je raziskava doslej že pokazala?

Prvi vodni vir, ki ga je treba nadomestiti je Strojarek v Podpeči, ki je izjemno ogrožen, kvaliteta vode pa je vprašljiva. Zajetja v prodnem zasipu Iške, kjer so bile opravljene vrtnice ne pridejo v poštev zaradi kemično nekalitnetne vode. Izkazalo se je, da je vode dovolj in dobre kvalitete na Brestu, a bi bil cevovod izredno drag. Vrtine v Virju – bližje Podpeči torej – pa so dale zelo dobre rezultate in tako bo moč Strojarek zamenjati z virom v Virju. Širše raziskave v okolici Pijave Gorice so prav tako že dale pozitivne rezultate, kar pomeni, da bo obstoječe zajetje moč nadomestiti, z nadaljnimi prečrpavanji (v delu je še en vodnjak) pa bodo skušali tudi ugotoviti, ali bi lahko ta vodni vir zadoščal tudi za oskrbo Drage pri Igu in morda celo Iga. Vrsta raziskav v Horjulski in Dobrovski dolini ni dala pozitivnih rezultatov – se pravi, da ni moč dobiti dobre,

zdrave pitne vode. Hidrogeologi so se nato usmerili v raziskave prodnega nasipa Gradašče, kjer pa so količine vode nezadostne. Daleč največ kvalitetne vode – celo nad pričakovani – so izvrtili v vrtini Grišče pri Šujci. Menijo, da jo bo možno dobiti še več, kar bo pripomoglo k res dobri oskrbi z vodo v teh krajih. Na mestu pa so opozorili, da je treba nujno varovati porečje Gradašče pred morebitnimi industrijskimi ali siceršnjimi gradnjami.

Na Velikolaškem območju se predvsem poleti srečujejo s problemom nezadostnih količin vode, saj obstoječa zajetja, ki so kraškega izvora nikakor ne morejo zagotavljati potrebnih količin. Vrtine v bližini Roba so dale zelo dobre rezultate in predvideva se, da bi dodatne raziskave vsekakor nakazovale možnosti oskrbe še širšega območja kot je bližina Lašč in Turjaka.

Zelo zanimivi pa so rezultati z območja Ljubljanskega barja, saj dobro propustna prodnata plast na njegovem osrednjem delu nudi ogromne možnosti preskrbe iz področja Bresta. Več kot znatne pa so tudi nepropustne zgornje plasti na rudniškem delu kar pomeni neznatne možnosti onesnaževanja s strani zunanjih vplivov. To so sicer prvi podatki, kar pomeni, da bodo dodatna raziskovanja pokazala še marsikaj.

Seveda pa sama raziskava vodnega vira še ne pomeni takojšnjo uporabo. Glede na zakonska določila mora biti pred obratovanjem vsak vodni vir pod strogim in stalnim higiensko zdravstvenim nadzorom in opazovanjem. V tem času pa morajo teči priprave za njegovo izrabo. Tu pa se kaj rado zatika. Zato je občinski izvršni svet pozval OVS Ljubljana – Sava pa tudi Ljubljansko komunalno skupnost, da vse raziskave ustrežneje finančno podprejo. Za že raziskovane vodne vire na območju občine pa morajo pristojni organi posplošeno nadaljevati s postopki za izrabo le-teh ter stalno zagotavljati denar za pregled že obstoječih.

pobude, predlogi, razmišljanja Sveta za turizem

Napočil je čas za urejanje našega okolja

V eni prejšnjih števil našega glasila smo zapisali, da se bomo v letošnjem letu ocenjevanja KS lotili malce drugače in kar je najvažnejše poskušali bomo prečesati celotno našo občino.

Izkušnje zadnjih treh let so nam pokazale, da je ogled na terenu dobrodošel, saj si ogledamo to in ono. Težje pa je opozoriti posameznike, naj pred svojo hišo popravijo ograjo, nadalje naj odstranijo velik kup nesnage in še kaj.

Morda ne bi bilo napak ob tej priliki posnemati krajevno skupnost Milan Česnik, natančneje Komisijo za varstvo okolja, ki se je akcije »ocenjevanja videza in urejenosti bivalnega okolja« lotila načrtno ter temu primerno kmalu opazila viden premik v odnosu do varstva okolja.

Tričlanska komisija je naslovlila pisma na 48 naslovov. Med njimi so bile delovne organizacije, hišni sveti in zasebniki. Opozorili so jih na vse nepravilnosti. Člani komisije zatrjujejo, da so pisma marsikje zalegla.

Prav tako so zabeležili tudi tiste neurejenosti, ki ogrožajo varnost pešcev. Za odpravo vseh napak bi moralo poskrbeti Komunalno podjetje, pa žal tega ne naredi.

Seveda pa komisija ni bila tako zelo črnogleda. Posebno zahvalo je izrekla

vsem tistim, ki so se še posebej trudili. Tako pri ureditvi vrtov, cvetja, ograj, hišnih pročelij in podobno.

Skratka, nič ni še zamujenega. V zadnjem času nam je vreme kar pogosto poganjalo, zato vas dela na vrtu še čakajo. Takoj, ko bodo urejeni naši vrtički in malo večji vrtovi, pa morajo priti na vrsto tudi pločniki, vsa skrivališča pod živo mejo, kamor smo skozi celo zimo »pridno« odmetavali cigaretne ogorke, avtobusne vozovnice, razne škatlice in še kaj. Tudi okolico smetnjakov bi bilo potrebno malce bolje pregledati. Na travo se zaenkrat še ne moremo zgovarjati, saj še zrasla ni, zato pa ne pozabimo nanjo takrat, ko bo vsa ožgana od sonca. Našim najmlajšim ne bi škodilo, če jih tik pred sezono lučk podučimo, da je v ta namen pred vsako trgovino smetnjak, trgovce pa, da se mora smetnjak takrat, ko je že preveč poln tudi izprazniti. Ob spomladanskem čiščenju se bo morda našel na seznamih »odpisanih« štedilnik ali hladilnik, ki je odslužil. Privoščimo mu soliden počitek na ljubljanskem smetišču, ne pa kot »zamazana podoba nečesa kar je včasih bilo« v najbližjem gozdu.

Še bi lahko naštevali. Dogovorimo se, očistimo svoje okolje in podoba našega mesta bo v trenutku veliko lepša!

MOJCA ČERNE

S TURJAKA

Bodeča neža namesto turističnega nageljna?

Če bi se vrtil Andrej Turjaški danes vrnil na svojo Turjako, bi brez dvoma ostrmel: Tam kjer je bilo nekoč le prgišče bormih, zgoj s slamo kritih koč, je zdaj lična vas z lepimi novimi hišami in kjer so nekoč dan za dnem ropotale vegaste cize in nerodni tovorni vozovi, zdaj rohnijo bleščeči avtomobili. Vendar pa bi pedantnega grofa po začetni osuplosti najbrž kaj hitro zbudili v oči tudi nehvaležni »presežki«, ki jih puščajo vsi ti blaghi civilizacije. Pred Turjaškim hramom, ki se ponuja tik glavne prometne žile proti Dolenjski, bi ga namreč poleg mičnih avtomobilov pozdravil tudi zajetni smetarski zabojnik – kjer je smeti več zunaj kot znotraj. In ko najrazličnejših odpadkov, predvsem papirja, ne bi hotelo zmanjkati tudi na raznih drugih koncih kraja, bi najbrž pljunil in zaklel: »Je pa že bolje, da se vrnem nazaj k svojim!«

Pomankljiva skrb za čistočo je v resnici velika hiba sicer turistično mikavnega Turjaka. Vsaj ta hip. Pri tem ima seveda kontejner pred Turjaškim hramom ABC Pomurke, DO Tabor TOZD Polzevo in vaško trgovino še posebno velik delež.

Problem še posebej jezi predsednico tukajšnjega turističnega društva Anica Blatnik:

»Res ne razumem, zakaj ne umaknejo zabojnika kam na kako manj vidno mesto, če ga že nočejo odpreti za druge ljudi. Turjaški hram in trgovina se sklicujeta, češ da je zabojnik samo zanj, ker sta ga tudi plačala samo zase, toda ta še naprej privablja ljudi, ki nimajo kam z odpadki. Zato tudi mečejo kar zraven. Kaj pomeni vsa ta nesnaga prav na mestu, kjer se ustavljajo avtobusi in turisti, je odveč govoriti. Nedavno denimo so se tu ustavili kar trije avtobusi nemških turistov, pa niso imeli kam z odpadki. Odložili so jih seveda na edino mesto, ki se jim je zdelo primerno – zraven kontejnerja. Z nič kaj prijetnimi »komplimentii« »Schweinerei« seveda.

V enaki zagati so se nemški turisti znašli tudi, ko je bilo treba na stranišče. Turjaški hram je imel odprtega le enega in tako so morali mnogi hočeš nočeš kar – v gozd. Najbrž je bilo to gostincem ljubše, kot da bi odprli še eno stranišče...«

Z očitno ekološko malomarnostjo se ne more sprijazniti tudi vodička po turjaškem gradu Alojzija Lukančič: »Vsa ta nesnaga pred gostilno in trgovino nam res ne more biti v ponos. Morali bi

Turjaška »turistična« posebnost: kdaj bodo zabojnik odprli tudi za »navadne« ljudi?

kontejner nujno spraviti kam zadaj, da ne bi tako bodel v oči. Sicer pa bi se moral vsakdo zavzemati za čimvečjo čistočo, s tem seveda, da bi sproti skuril vsaj papirnate odpadke.«

Celoten problem je toliko bolj neprijeten, ker bo kraj prav letos zaokrožil dva pomembna jubileja: 395-letnico zmage nad Turki pri Sisku, ki se je je udeležil tudi Andrej Turjaški in 45-letnico napada na grad. Turistično društvo Turjak bo, kot pravi Anica Blatnik, v ta namen že 16. aprila sprožilo širšo očiščevalno akcijo, s katero bodo skušali vsaj v grobem očistiti središče Turjaka in okolico gradu. Tudi sama graščina že počasi dobiva lepšo podobo, tako da bo 22. junija, ko bo pri njej osrednja proslava, možen vsaj delni sprehod in ogled po njej.

BRANKO VRHOVEC